

Seat No. : _____

AL-126

April-2023

M.A., Sem.-IV

510 : Gujarati

(EA : સાહિત્ય અને કળામીમાંસા)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. 'કળા' એટલે શું તે સમજાવી, કળાની વિભાવના ચર્ચો. 14
અથવા
ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
(1) પ્રસ્તુતિકરણની કળાઓ
(2) વાણિજ્યની કળાઓ
2. કળાસર્જનમાં પ્રેરણા અને અનુભૂતિનું મૂલ્ય સમજાવો. 14
અથવા
કળાસર્જનમાં અનુકરણ અને રૂપનું સ્થાન સ્પષ્ટ કરો. 14
3. કળાના આસ્વાદ અને અર્થઘટનના પ્રશ્નોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
સર્જન અને ભાવનની સમસ્યાઓ વિશે નોંધ લખો. 14
4. રાવજી પટેલના 'અંગત' કાવ્યસંગ્રહની વિશેષતા-મર્યાદાઓની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14
અથવા
નોંધ લખો. (બંને) 14
(1) 'અંગત' કાવ્યસંગ્રહના કૃષિકાવ્યો વિશે નોંધ લખો.
(2) 'અંગત' કાવ્યસંગ્રહના ગીતોમાં નિરૂપિત ભાવ-સંવેદન
5. નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ શોધી ઉત્તર આપો : 14
(1) સૂર કઈ કળાનું ઉપાદાન છે ?
(a) ચિત્ર (b) શિલ્પ
(c) સંગીત (d) એકપણ નહીં
(2) 'પોએટિક્સ' પુસ્તકના લેખકનું નામ જણાવો.
(a) પ્લેટો (b) એરિસ્ટોટલ
(c) ટી.એસ. એલિયટ (d) કોલરિજ

- (3) રાવજી પટેલને નીચેના પૈકી કયા અભ્યાસીએ ‘દગ્ધ કૃષિ-કવિ’ તરીકે ઓળખાવ્યા છે ?
- (a) નિરંજન ભગત (b) ધીરુ પરીખ
(c) રઘુવીર ચૌધરી (d) ચંદ્રકાંત શેઠ
- (4) ‘મારી આંખે કંકુના સૂરજ આથમ્યા....’ રચનાનો કાવ્યપ્રકાર જણાવો.
- (a) લોકગીત (b) ગઝલ
(c) સોનેટ (d) ગીત
- (5) “મારી પાસે નથી એ ગણિત, મારી પાસે નથી એનો અર્થ, મારી પાસે કવિતાનો નથી કશો અર્થ.” પંક્તિઓ રાવજી પટેલના કયા કાવ્યની છે ?
- (a) ઘણે વર્ષે વતનમાં (b) ઠાગાઠૈયા
(c) હું જીવતો છું (d) ખેતર વચ્ચે
- (6) “આ ચલમની તમાકુમાં _____ નથી; ઠારી દે આ તાપણીમાં ભારવેલો અગનિ.”
- (a) રસ (b) કસ
(c) મજા (d) ભાવ
- (7) રાવજી પટેલના કયા કાવ્યને ઉમાશંકર જોશીએ ‘રાવજીનું હંસગીત’ કહ્યું છે ?
- (a) ભાઈ (b) સીમનું મન
(c) આજ અચાનક (d) મારી આંખે કંકુના સૂરજ આથમ્યા....
- (8) નીચેના પૈકી કયા સંસ્કૃત મીમાંસકે ‘સર્જક સર્જક છે અને ભાવક ભાવક છે’ – કહ્યું છે ?
- (a) રાજશેખર (b) કુન્તક
(c) આનંદવર્ધન (d) જગન્નાથ
- (9) નીચેના પૈકી કઈ કળાનું ઉપાદાન શબ્દ છે ?
- (a) શિલ્પ (b) સાહિત્ય
(c) સંગીત (d) ચિત્ર
- (10) અર્થઘટન _____ સાપેક્ષ સંજ્ઞા છે.
- (a) કૃતિ (b) ભાવક
(c) સર્જક (d) વિવેચક
- (11) નીચેના પૈકી કયા સંસ્કૃત મીમાંસકે “કવિ અને સહૃદય બેઠિને ભેગા ગણાવી તેમને સરસ્વતીનું તત્ત્વ કહ્યા છે ?”
- (a) રાજશેખર (b) જગન્નાથ
(c) આચાર્ય દંડી (d) અભિનવ ગુપ્ત
- (12) આસ્વાદ પ્રક્રિયાનું જીવાતુભૂત તત્ત્વ જણાવો.
- (a) ભાવક (b) તટસ્થતા
(c) તાદાત્મ્ય (d) આમાંથી એકપણ નહીં

Seat No. : _____

AL-126

April-2023

M.A., Sem.-IV

510 : Gujarati

(EB : લોકપ્રિય સાહિત્ય)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુના આંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. લોકપ્રિય સાહિત્યની સંજ્ઞા સમજાવી, તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
લોકપ્રિય સાહિત્યની વિભાવના સમજાવી, પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને લોકપ્રિય સાહિત્ય વચ્ચેના ભેદની સ્પષ્ટતા કરો. 14
2. ‘આયનો’ નવલકથાને કેન્દ્ર સ્થાને રાખી, નવલકથાકાર તરીકે અશ્વિની ભટ્ટની વિશેષતાઓ જણાવો. 14
અથવા
લોકપ્રિય સાહિત્યની દૃષ્ટિએ ‘આયનો’ નવલકથાનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
3. લોકપ્રિય સાહિત્ય કૃતિ તરીકે ‘વાંસલડી ડોટકોમ’ કાવ્યસંગ્રહની સિદ્ધિઓ વર્ણવો. 14
અથવા
‘વાંસલડી ડોટકોમ’ કાવ્યસંગ્રહને આધારે લોકપ્રિય કવિ તરીકે કૃષ્ણ દવેનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
4. ‘વેલકમ જિંદગી’ નાટકની પાત્ર નિરૂપણકલાની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
‘બાપ-દીકરાએ સાથે બેસીને જોવા જેવું નાટક’ આ વિધાનને ‘વેલકમ જિંદગી’ નાટકને આધારે સમજાવો. 14
5. નીચેના બાર પ્રશ્નોમાંથી સાત પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો : 14
(1) નીચેના પૈકી કઈ કૃતિ અશ્વિની ભટ્ટની નથી ?
(a) શંસલો (b) મળેલા જીવ
(c) કસબ (d) કરામત
(2) માધવી અને વિજય કઈ કૃતિના પાત્રો છે ?
(a) આયનો (b) ઓથાર
(c) નીરજા ભાર્ગવ (d) વેલકમ જિંદગી
(3) ‘આયનો’ કૃતિના સર્જકનું નામ આપો.
(4) ‘હું તેને લાફો ઠોકી દઈશ.....આઈ ટેલ યુ....આઈ વિલ જસ્ટ બીટ હિમ’ આ વિધાન કોણ બોલે છે ?
(a) કેતન (b) વિજય
(c) ગુલાબસિંહ (d) માધવી

- (5) કવિ કૃષ્ણ દવેના જન્મસ્થળનું નામ આપો.
- (6) કૃષ્ણ દવેના બાળકિશોર કાવ્યસંગ્રહનું નામ જણાવો.
(a) ભોદુંભાઈ (b) પ્રહાર
(c) વાંસલડી ડોટકોમ (d) એકપણ નહીં
- (7) ‘કાનજી ડોટકોમ’ કવિતાના કવિનું નામ આપો.
- (8) નીચેના પૈકી કઈ કવિતા કૃષ્ણ દવેની છે ?
(a) નિરુદ્દેશે (b) અન્ધકાર
(c) ત્રણ પાડોશી (d) કાનજી ડોટકોમ
- (9) ‘વેલકમ જિંદગી’ નાટક કેટલા અંકમાં વિભાજિત થયેલું છે ?
(a) ત્રણ (b) ચાર
(c) બે (d) એક
- (10) ‘વેલકમ જિંદગી’ નાટકની પ્રથમ પ્રકાશન સાલ જણાવો.
(a) 2015 (b) 2012
(c) 2020 (d) 2017
- (11) સૌમ્ય જોશી ‘વેલકમ જિંદગી’ નાટકમાં કયા નામથી કારકુનના પાત્રનો અભિનય કરે છે ?
(a) ભાનુ (b) વિવેક
(c) અરુણ (d) નિશાંત
- (12) ‘વેલકમ જિંદગી’ નાટકના પ્રથમ અંકમાં કેટલા દૃશ્યો આવે છે ?
(a) પાંચ (b) છ
(c) ત્રણ (d) ચાર
-